



أَيُّهَا مَعْدُودَاتِ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامٍ مَسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

چشم انداز آیه

✓ پس از بیان تشریح روزه و فلسفه عالی آن، خاطرنشان می‌سازد که این روزه داری در روزهای معدود و معینی خواهد بود. آن‌گاه به دو حکم فقهی روزه اشاره می‌کند: نخست اینکه **اگر کسی مریض باشد و یا در سفر باشد، روزه نمی‌گیرد و به جای آن پس از بهبودی از بیماری و یا مراجعت از سفر در یک فرصت دیگری روزه خود را قضا می‌کند.** حکم دوم اینکه کسانی که روزه گرفتن به اندازه تمام طاقت و توان آنهاست یعنی **اگر روزه بگیرند دچار مشقت سختی می‌شوند مانند پیران و زنان باردار و شیرده، چنین افرادی روزه خود را بخورند ولی در مقابل آن فدیة و کفاره بدهند.**

تفسیر کوثر، ج ۱، ص ۴۵۲

مراد از بطیقونه

✓ «بطیقونه» در اینجا با توجه به اینکه ضمیر آخر آن به روزه برمی‌گردد مفهومی این است که برای انجام روزه نهایت توانایی خود را باید به کار برند. یعنی شدیداً به زحمت بیفتند و این در مورد پیران و بیماران غیر قابل علاج می‌باشد. بنابراین آنها از حکم روزه معافند و تنها به جای آن فدیة می‌پردازند (ولی بیمارانی که بهبودی می‌یابند موظفند قضای روزه را بگیرند).

تفسیر نمونه، ج ۱، ص ۶۲۵

✓ تمام احکام الهی به گونه‌ای است که کمتر از طاقت انسان است و اگر در موردی حکمی مطابق با تمام طاقت انسان و یا بالاتر از آن شد، آن حکم ساقط می‌شود و معنای (بطیقونه) همین است. یعنی اگر به قدر طاقت آنهاست و به تعبیر دیگر، طاقت فرساست و موجب زحمت و مشقت بسیار است، روزه از آنها برداشته می‌شود.

تفسیر کوثر، ج ۱، ص ۴۵۲

آیا خداوند به عبادات ما نیاز دارد؟

✓ جمله «تطوع خیر» ... تاکید دیگری بر فلسفه روزه است و اینکه این عبادت - همانند سایر عبادات - چیزی بر جاه و جلال خدا نمی‌افزاید، بلکه تمام سود و فائده آن عائد عبادت‌کنندگان می‌شود.

تفسیر نمونه، ج ۱، ص ۶۲۶

روزه بر مسافر و مریض حرام است، نه مباح!

✓ بیشتر دانشمندان و علمای اهل سنت گفته‌اند: از آیه: «فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ» الخ، استفاده می‌شود که مسافر می‌تواند روزه نگیرد، نه اینکه روزه گرفتن برایش حرام است، پس مریض و مسافر، هم می‌توانند روزه بگیرند، و هم اینکه افطار نموده به همان عدد از روزهای دیگر سال روزه بگیرند.

ادامه بحث روایی

✓ عیاشی به سند خود از ابی بصیر روایت نموده گفت از حضرت صادق (علیه السلام) سؤال نمودم شخصی مریض است و بیماری او از ماه رمضان تا ماه رمضان سال بعد ادامه یافته و در بین این مدت صحت نیافته و طاقت روزه گرفتن هم ندارد تکلیف او چیست؟ فرمود برای هر روز که افطار نموده یک مد طعام صدقه باید بدهد، اگر نداشتند باشد گندم بدهد و اگر گندم هم نداشت خرما بدهد و اگر تا رمضان دیگر خوب شد قضاء آن را به جا آورد ...

✓ از محمدبن مسلم روایت کرده که گفت حضرت باقر (علیه السلام) فرمود بر پیرمرد و کسی که مرض عطش دارد، باسی نیست در ماه رمضان افطار کند و برای هر روز دو مد طعام بدهد و قضا بر آنها واجب نیست و اگر توانائی و قدرت بر صدقه هم نداشتند باشند چیزی بر آنها واجب نیست.

تفسیر جامع، ج ۱، ص ۲۹۹

منظور از «طعام»، گندم، آرد، نان، جو، خرما و مانند آن است و «مد» حدود ۷۵۰ گرم می‌باشد.

خلاصه بحث

✓ توانایی، شرط تکلیف است.
✓ تغذیه فقرا، در متن احکام جاسازی شده است.
✓ قصد سفر، به تنهایی مانع روزه نیست، در سفر بودن لازم است.
✓ عباداتی سبب رشد و قرب بیشتر است که با علاقه و رغبت باشد.

✓ انجام دستورات خداوند، آثار خوبی دارد که به خود انسان بازمی‌گردد نه خدا: «أَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ» اسلام برای هر فرد در هر شرایطی، قانون مناسب دارد. در این آیه، حکم مسافران، بیماران و سالمندان بیان شده است.

✓ تسلیم فرمان خدا بودن، ارزش است. اگر دستور روزه گرفتن داد، باید روزه گرفت و اگر حکم به افطار کرد، باید روزه را شکست.

✓ شرایط نباید فلسفه کلی حکم و آثار و منافع آن را تماماً از بین ببرد. اگر انسان مریض یا مسافر در شرایطی نمی‌تواند روزه بگیرد، باید در ایام دیگری قضا کند تا از منافع روزه برخوردار شود.

✓ دستورات الهی به گونه‌ای است که حداقل را بر همه واجب کرده است و بیش از آن را به اختیار انسان می‌گذارد. در این آیه سیر کردن یک گرسنه واجب، ولی بیش از آن به عنوان عمل مستحبی در اختیار خود انسان است.

مطالب «خلاصه بحث» برگرفته از تفسیر نور، ج ۱، ص ۲۸۲ و ۲۸۴

لیکن این حرف صحیح نیست، زیرا گفتیم ظاهر جمله: (فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ) (کسی که مریض و مسافر باشد باید چند روزی در ایام دیگر سال روزه بگیرد) عزیمت است، نه رخصت، یعنی از ظاهر آن برمی‌آید که مریض و مسافر نباید در رمضان روزه بگیرند، و این معنا از ائمه اهل بیت (علیهم السلام) نیز روایت شده، و مذهب جمعی از صحابه از قبیل عبدالرحمن بن عوف و عمر بن خطاب و عبدالله بن عمر و ابی هریره و عروه بن زبیر، نیز همین است، پس جمله نامبرده حجتی است علیه علمای نامبرده از اهل سنت.

ترجمه تفسیر المیزان، ج ۲، ص ۱۲

بحث روایی

✓ امام صادق (علیه السلام): حتی اگر مادری نسبت به شیر کودک یا جنین نگرانی داشت، باید روزه خود را افطار نماید و این نشانه رفت خداوند است.

تفسیر نور، ج ۱، ص ۲۸۴

✓ عیاشی از حضرت صادق (علیه السلام) روایت کرده ... این آیه وقتی که [پيامبر (ص)] در وادی کراع بود نازل شد (و آن مکانی است مابین مکه و مدینه و یکصد و هفتاد میل از مدینه دور است) و نماز صبح را پیغمبر اکرم (ص) خواند و ظرف آبی طلبید و آشامید و به مردم هم امر فرمود که افطار کنند. عده‌ای قبول ننموده گفتند ما روزه خود را امروز خواهیم گرفت و افطار نکردند و پیغمبر (ص) آنها را عصات نامید یعنی معصیت کاران و از آن به بعد تا وقتی که آن حضرت از دنیا رحلت فرمود همیشه در سفرها افطار می‌نمود و روزه نمی‌گرفت.

✓ در فقیه و تہذیب از حضرت صادق (علیه السلام) روایت کردند فرمود زمانی که نماز را به قصر (شکسته) خواندی افطار می‌نمائی و وقتی افطار نمودی نماز را به قصر ادا نما.

تفسیر جامع، ج ۱، ص ۲۹۸

✓ از ابی بصیر روایت نموده گفت حضور حضرت صادق (علیه السلام) عرض کردم میزان بیماری و مرضی که شخص واجب است در آن حال افطار کند همان طور که در سفر واجب می‌شود چیست و چه اندازه می‌باشد؟ فرمود هر کس به حال خود بیشتر واقف و مطلع است و این موضوع به خود شخص واگذار شده است اگر بر اثر روزه دچار ضعف فوق العاده شد باید افطار کند.

✓ روایت نموده از رفاعه که حضرت صادق (علیه السلام) در معنای «وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ» فرمود مراد مرد و زن پیر و یا زن شیر دهنده است که بر بچه خود بترسد که اگر روزه بگیرد شیرش کم شود.

تفسیر جامع، ج ۱، ص ۲۹۹

(ب) غیر ظرف

✓ به بول نجس شده
با آب گُر: یک مرتبه با آب قلیل: دو مرتبه
✓ به غیر بول نجس شده
با آب گُر و قلیل: یک مرتبه

* برای تطهیر اشیای نجس، ابتدا باید عین نجس را برطرف کرد، سپس به همان تعداد که گفته شد آن را آب کشید. مثلاً ظرف نجس را بعد از برطرف کردن آلودگی، اگر یک مرتبه در آب گُر بشویند، کافی است.

* فرش و لباس و چیزهایی مانند فرش و لباس که آب را به خود می‌گیرد و قابل فشردن است، چنانچه با آب قلیل تطهیر می‌کنند باید بعد از هر بار شستن، آن را بفشارند تا آب‌های داخلش بیرون بیاید یا به گونه‌ای دیگر آب آن گرفته شود و در آب گُر و جاری هم احتیاط واجب آن است که آب داخل آن گرفته شود.

* آب جاری و چاه در احکامی که برای تطهیر اشیای نجس بیان شد، مانند آب گُر است.

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۸۱ و ۸۲

ایستگاه دوم: پرسمان زندگی (احکام)

درس سیام: مَطَهَّرَات (پاک کننده ها) - بخش سوم

آب، مایه زندگی و از جمله مظهراتی است که همه روزه تمام افراد با آن سر و کار دارند و در تطهیر بسیاری از چیزهای نجس به کار می‌برند.

* تطهیر اشیای نجس

(الف) ظرف

✓ با آب گُر یک مرتبه
✓ با آب قلیل سه مرتبه

به جز ظرفی که به شراب، نجس شده یا سگ و خوک از آن چیز روان خورده است.

برای تطهیر ظرفی که سگ از آن آب یا چیز روان خورده یا آن را لیسیده، به احتیاط واجب، ابتدا باید آن را خاک مال کنند و سپس دو بار با آب بشویند و چنانچه خوک از آن چیز خورده یا لیسیده است باید خاک مال و هفت مرتبه آب بکشند.



مقتضا و بنای غیبت بر این است که آن حضرت دیده نشود و اگر بنا بود حضرت دیده شود، غیبت نمی کرد. این به آن معنا نیست که باید دیده نشود یا ممکن نیست که دیده شود.

* حدیثی که در نفی مشاهده است همان حدیث توفیق است که برای علی بن محمد سمری صادر شده و مفاد حدیث این است که ظهور نخواهد بود مگر با صیحه آسمانی و خروج سفیانی و ... نه این که رؤیت نخواهد بود.

* مطالب فوق، منافاتی ندارد با امکان رؤیت از جهت اقتضای مصلحت.

* اصل امکان تشریف به خدمت آن حضرت، به نص خاصی ثابت نشده است جز برهان تواتر اجمالی که از ادعای صالحین به دست آمده، چه رسد به این که راه معینی برای آن باشد.

* آنچه در بین عامه مردم گرفته می شود از چله ها و ختم ها و اذکار یا در کتبی دیده می شود که اهلیت تألیف ندارند، همایش ساختگی است و پایه و اساس محکمی برایش نیست.



پس در نتیجه باید گفت که امام زمان در هر موردی که لازم باشد و مصلحت بدانند با اذن پروردگار متعال در غیبت کبری هم قابل رؤیت می باشند و این قضیه در افراد خاص و نادر صورت می گیرد.

منبع: کتاب ۲۰۰ پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان (عج): نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ صفحه ۲۳۳ و ۲۳۴



ایستگاه چهارم: روش های نیکو در معاشرت

✓ درباره مصرف کمی «نمک» در شروع و در پایان غذا، توصیه فراوان شده است.

✓ از تماس قاشق خود یا دست با خوراکی هایی که دیگران هم در آن سهیم اند، باید پرهیز کرد.

✓ حتی الامکان از غذاها و خوراکی هایی که پیش رو و در دسترس می باشد، باید استفاده کرد. بدین معنی که برای لقمه ای غذا از این طرف و آن طرف سفره، جلوی خود جمع نکند.

✓ در حالت های ایستاده، خوابیده، تکیه داده و راه رفتن، نباید غذا خورد، مگر در شرایط ناچاری.

ایستگاه پنجم: نمره مسلمانی امروز ما شیعیان؟



هر وقت تونستیم حال پدر و مادری رو درک کنیم

که به جای یخچال، از سطل آشغال برای بچه هاشون غذا برمی دارن

اون وقت شاید معنای واقعی روزه داری رو درک کنیم!



ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

تا روز دوشنبه همین هفته، هر مبلغی را که در توان دارید در اختیار دبیر گروه خود قرار دهید تا از طریق خیرین و مراجع ذیصلاح،

لحظه ای شاد برای

یتیمان شهرمان

رقم بزنیم ...